

Bijlage: Flitspanelonderzoek naar integriteit bij de rijksoverheid

Deel I: Analyse belangrijkste uitkomsten inzake druk op integriteit

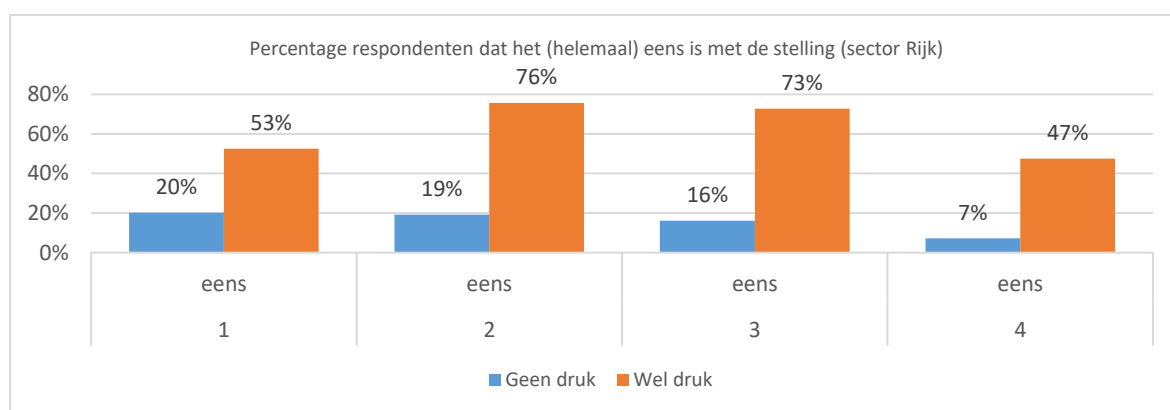
Achtergrond

Het Flitspanel is een initiatief van BZK en is bedoeld om snel en gefundeerd antwoord te kunnen geven op ad hoc (beleids)vragen. Het panel bestaat uit personen uit de (semi) publieke sector, die in voorgaande enquêtes van BZK (PoMo) hebben aangegeven deel uit te willen maken van het panel. In totaal zijn voor dit onderzoek 8.136 personen benaderd en hebben 2.631 de vragenlijst ingevuld (32%). Het onderzoek vond plaats van 22 november t/m 12 december 2018. Voor de analyses is een indeling gemaakt in de groep Rijk enerzijds (859 personen, inclusief zbo's) en overig anderzijds (1.772 personen). Hiermee wordt zichtbaar of en in hoeverre de resultaten bij de sector Rijk verschillen van de overige sectoren.

Vragen over druk op integriteit

Hieronder in deel II is een overzicht gegeven van de uitkomsten uit het flitspanelonderzoek die in het kader van druk op integriteit relevant zijn. Op de (eerste) twee vragen of men zich onder druk gezet voelt door bestuur/organisatieleiding of door de direct leidinggevende, zijn de resultaten voor de respondenten bij het Rijk resp. 9,5% en 7,7%. De resultaten zijn voor het Rijk iets gunstiger dan voor de overige sectoren, maar het verschil is niet statistisch significant. Het verschilt van de 15% uit het FNV onderzoek; de vragen zijn echter niet gelijk waardoor de uitkomsten niet vergelijkbaar zijn.

Om te achterhalen wat het percentage medewerkers is dat, ongeacht door wie, onder druk wordt gezet, is een combinatie van beide vragen gemaakt. De percentages kunnen namelijk niet worden opgeteld omdat een aantal respondenten het met beide stellingen eens is. Van de 148 personen bij de sector Rijk die het eens zijn met een van beide stellingen, zijn 49 personen die het met beide stellingen eens zijn. Er zijn dus 99 personen (11,5%) die van mening zijn dat medewerkers onder druk worden gezet, ongeacht door wie. Deze groep wordt hieronder in de grafiek als “wel druk” weergegeven. De antwoorden op de overige vragen gerelateerd aan druk op integriteit verschillen sterk tussen deze groep en degenen die vonden dat medewerkers niet onder druk worden gezet (“geen druk”). In onderstaande grafieken wordt uitgegaan van deze verdeling en worden de verschillen tussen beide groepen zichtbaar gemaakt in de beantwoording van de vragen.

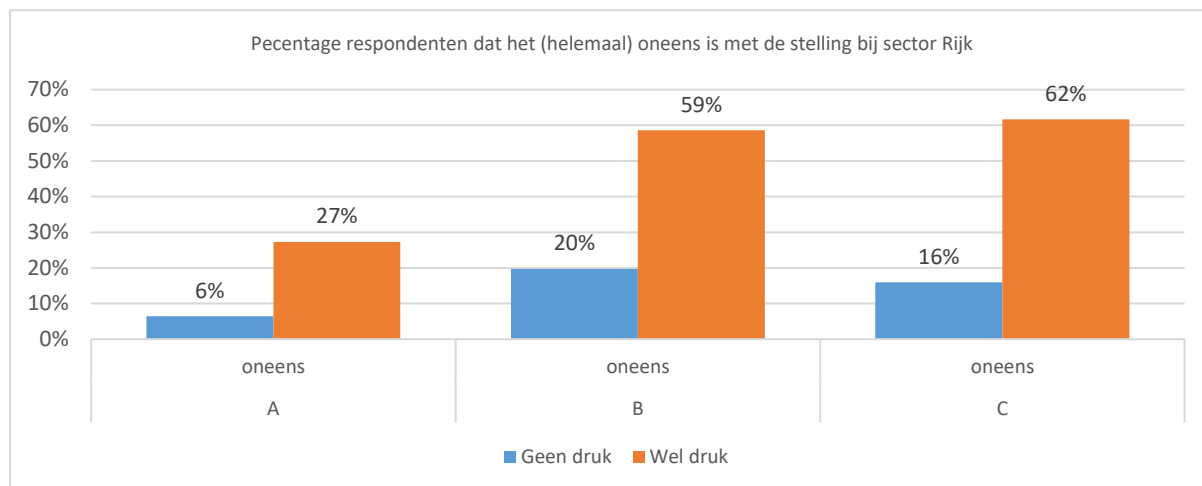
Grafiek 1

De bijbehorende stellingen zijn:

1. Als ik persoonlijk onder druk zou worden gezet, zou ik mij geremd voelen dat ergens te melden.
2. Leidinggevend in mijn organisatie hebben veel voor het zeggen en dulden weinig tegenspraak.
3. De wil van het bestuur / de organisatieleiding is leidend voor mijn organisatie, ook wanneer dit niet in lijn is met integriteitscodes.
4. Het aankaarten van gevoelige zaken op het gebied van integriteit wordt in mijn organisatie ontmoedigd vanuit het bestuur en/of de leidinggevend.

Overige vragen integriteit

Naast de vragen over de druk op niet integer handelen, zijn er tevens verschillen tussen de groepen die wel of geen druk ervaren bij de andere stellingen over integriteit. Enkele voorbeelden van deze verschillen staan in grafiek 2. De verschillen tussen beide groepen zijn statistisch significant, zowel in grafiek 1 als in 2.

Grafiek 2

De bijbehorende stellingen zijn:

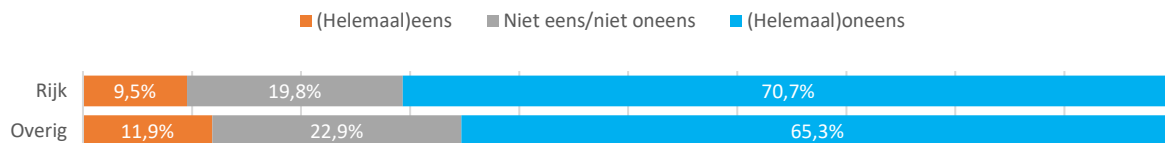
- A. De organisatie heeft duidelijke waarden en normen geformuleerd.
- B. Leidinggevenden sturen actief op het voeren van integriteitsbeleid en –maatregelen.
- C. Het management van mijn organisatie laat regelmatig zien dat het grote waarde hecht aan ethisch (fatsoenlijk) gedrag.

Verschillen binnen het Rijk

Binnen de sector Rijk zijn er slechts twee groepen met voldoende aantallen respondenten om verder te analyseren: de groep kerndepartement en de groep uitvoeringsorganisaties/ agentschappen. De verschillen tussen deze twee groepen op de vragen over druk zijn echter niet significant. De overige groepen binnen het Rijk (inspecties, zbo's) hebben te weinig respondenten om de verschillen te onderzoeken.

Deel II: Overzicht belangrijkste uitkomsten flitspanelonderzoek

Stelling: 'Medewerkers worden door *het bestuur / de organisatieleiding* onder druk gezet om bijvoorbeeld regels te overtreden, informatie achter te houden of een voorkeursbehandeling te geven'.

Stelling: 'Medewerkers worden door *direct leidinggevenden* onder druk gezet om bijvoorbeeld regels te overtreden, informatie achter te houden of een voorkeursbehandeling te geven'.

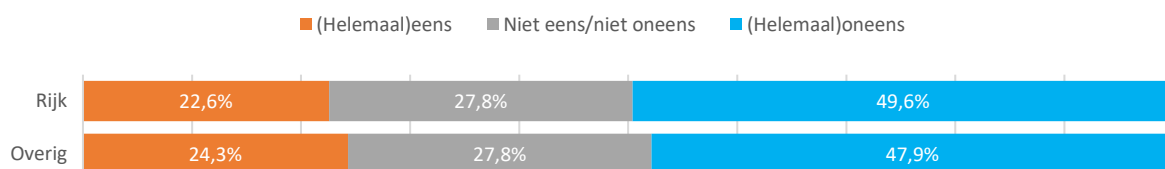
Stelling: 'Het aankaarten van gevoelige zaken mbt integriteit wordt ontmoedigd vanuit bestuur/leidinggevenden.'

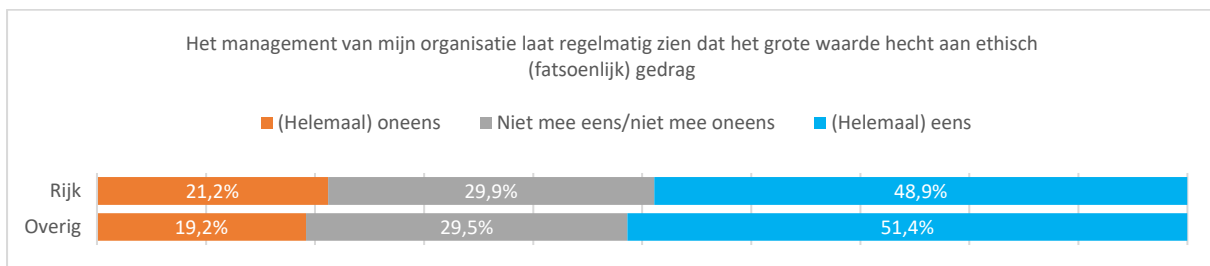
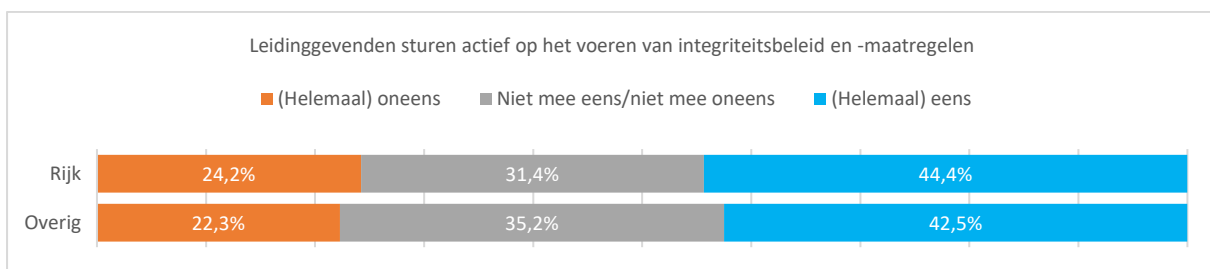
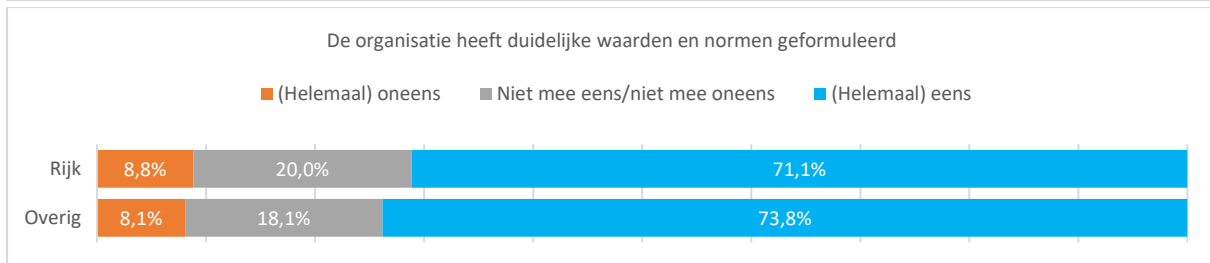
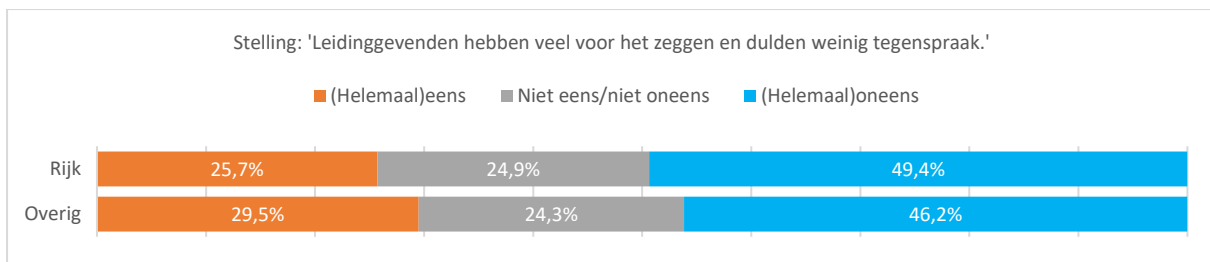

Stelling: 'Als ik persoonlijk onder druk zou worden gezet, zou ik mij geremd voelen dat te melden.'

Stelling: 'De wil van bestuur/organisatieleiding is leidend, ook wanneer niet in lijn met integriteitscodes.'

Resultaten van de vragen over druk op integriteit: Rijk vs overig

	Aantal	Indeling
Rijk (ook: ZBO, RWT)	859	Rijk
Gemeenten	787	Overig
Provincies	233	Overig
Rechterlijke Macht	77	Overig
Waterschappen	195	Overig
Politie	412	Overig
Defensie burgerpersoneel	68	Overig
Totale respons	2.631	

Verdeling respondenten over de sectoren